

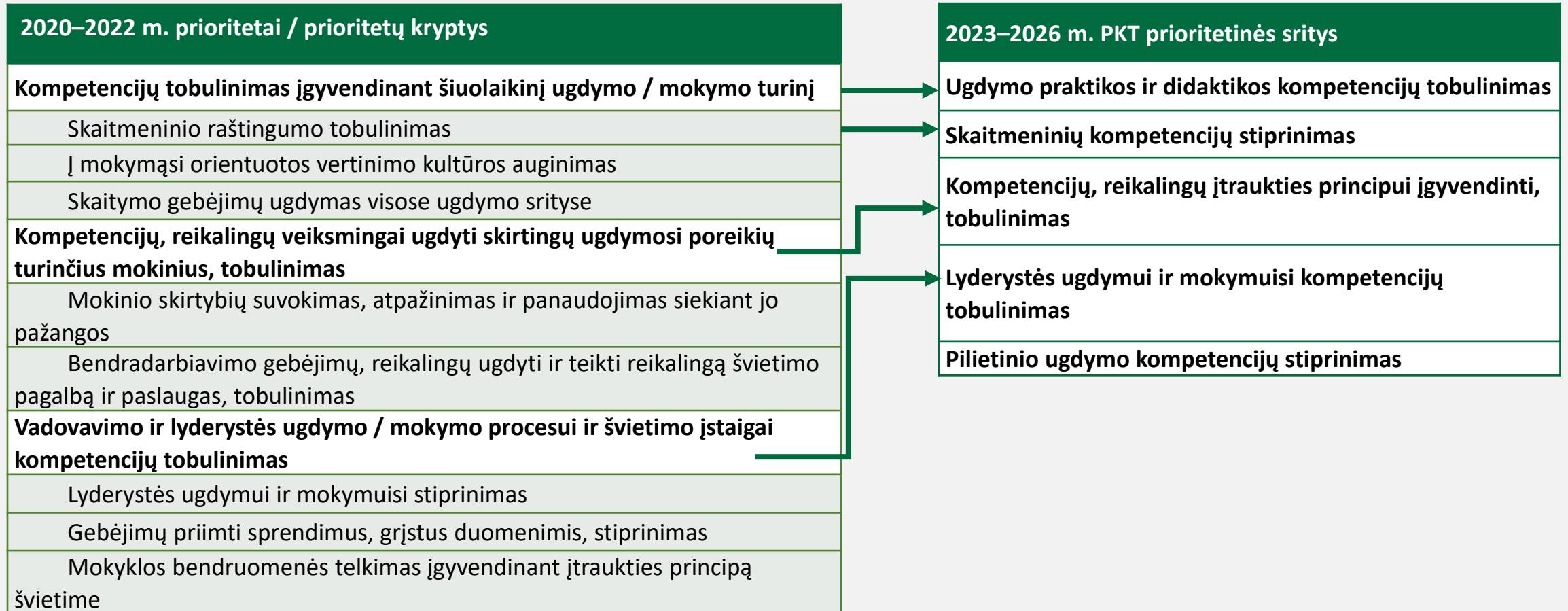

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo įgyvendinimo praktiniai aspektai

Ingrida Šedeckytė-Lagunavičienė
Giedrė Čiapienė
Mokyklų veiklos plėtros skyrius
2023 m. gegužės 16 d.

2020–2022 m. PKT prioritetai / prioritetų kryptys ir 2023–2026 m. PKT prioritetinės sritys

2023–2026 m. PKT prioritetinės sritys

Skaitmeninių kompetencijų stiprinimas

Skaitmeninių kompetencijų stiprinimas apima galimybę veiksmingiau siekti ugdymo(si) tikslų, efektyviau perteikti ugdymo turinį, panaudojant skaitmeninį ugdymo turinį, priemones ir įrankius. Naujų technologijų naudojimas įgalina efektyviai naudoti išmanias, virtualias, skaitmenines priemones ugdymo(si) procese, kritiškai vertinti informacijos turinį ir šaltinius, gebėti analizuoti ir vertinti duomenis.

Kompetencijų, reikalingų įtraukties principui įgyvendinti, tobulinimas

Kompetencijų, susijusių su įtraukia, atvira ir bendradarbiaujančia mokykla, tobulinimas apima nuostatų ir požiūrių kaitą, gebėjimą suvokti, atpažinti ir atliepti mokinių poreikius siekiant vaiko gerovės ir pažangos. Bendradarbiavimo, socialinės partnerystės gebėjimų stiprinimas įgalina dirbti daugiatautėje ir daugiakultūroje aplinkoje, padeda diferencijuoti ir individualizuoti, personalizuoti ir internalizuoti ugdymo turinį. Gebėjimas taikyti paramos priemones, padedančias mokiniui įveikti kliūtis mokymosi procese, įgalina kurti saugią ir palankią ugdymo(si) aplinką.

Pilietinio ugdymo kompetencijų stiprinimas

Pilietinio ugdymo kompetencijų stiprinimas apima galimybę integruoti pilietiškumo ir nacionalinio saugumo pagrindus, medijų raštingumą, kritinio mąstymo ugdymą įvairių dalykų ugdymo(si) procese ir mokyklos bendruomenės veikloje. Pilietinio ugdymo kompetencijos pagilina supratimą apie pagrindines demokratijos vertybes ir jų puoselėjimą, valdžios ir piliečių tarpusavio bendradarbiavimą, skatinant patriotiškumą, užtikrinant demokratiją ir nacionalinį saugumą.

Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas

Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas apima galimybę kokybiškai organizuoti ugdymo(si) procesą, taikyti ugdymo mokslo ir praktikos sintezę. Šių kompetencijų tobulinimas apima aktyvių ugdymo metodų taikymo stiprinimą, tyrimais grįstos ugdymo(si) praktikos plėtrą pedagogikoje ir andragogikoje, savireguliacinio mokymosi gebėjimų stiprinimą, mokinių vertinimo ir pažangos analizės stiprinimą, mokymo plano modeliavimo ir lankstumo tobulinimą.

Lyderystės ugdymui ir mokymuisi kompetencijų tobulinimas

Kompetencijų, reikalingų pedagoginių darbuotojų lyderystei ugdymui ir mokymuisi, tobulinimas apima lyderystę ir mentorystę siekiant modernių vadovavimo strategijų plėtros ir pokyčių valdymo gebėjimų stiprinimo, tvarios bendruomenės plėtrą ir dialogo kultūros kūrimą, ugdomosios veiklos kokybę, duomenimis grįstų sprendimų priėmimą, kolegialų grįžtamąjį ryšį, psichologinės gerovės stiprinimą, profesinę tapatybę ir asmeninę pažangą.

PKT prioritetinių programų 2020–2022 m. įgyvendinimas (1)

- Programas pagal prioriteto *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį* kryptį *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas* aktyviai vykdė visos savivaldybės, kurios pateikė duomenis apie vykdytas programas pagal prioritetus. Skaitmeninės kompetencijos tobulinimas išlieka svarbus ir po pandemijos.
- Pagal kryptį *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas* pateiktų savivaldybių duomenų matyti, kad programų įgyvendinimas pagal šią kryptį pastiprino mokytojų gebėjimus teikti mokiniams ir jų tėvams veiksmingesnį grįžtamąjį ryšį, taikyti įvairesnes poveikias formuojamojo vertinimo strategijas, siekiant geresnių mokymosi rezultatų.
- Pagal prioritetinę kryptį *Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse* programų buvo vykdyta mažiausiai. Pastebėtina, kad skaitymo gebėjimai sėkmingai gali būti ugdomi ne tik per kalbų pamokas, bet ir tiksluosiuose moksluose per matematikos ir IT pamokas.

PKT prioritetinių programų 2020–2022 m. įgyvendinimas (2)

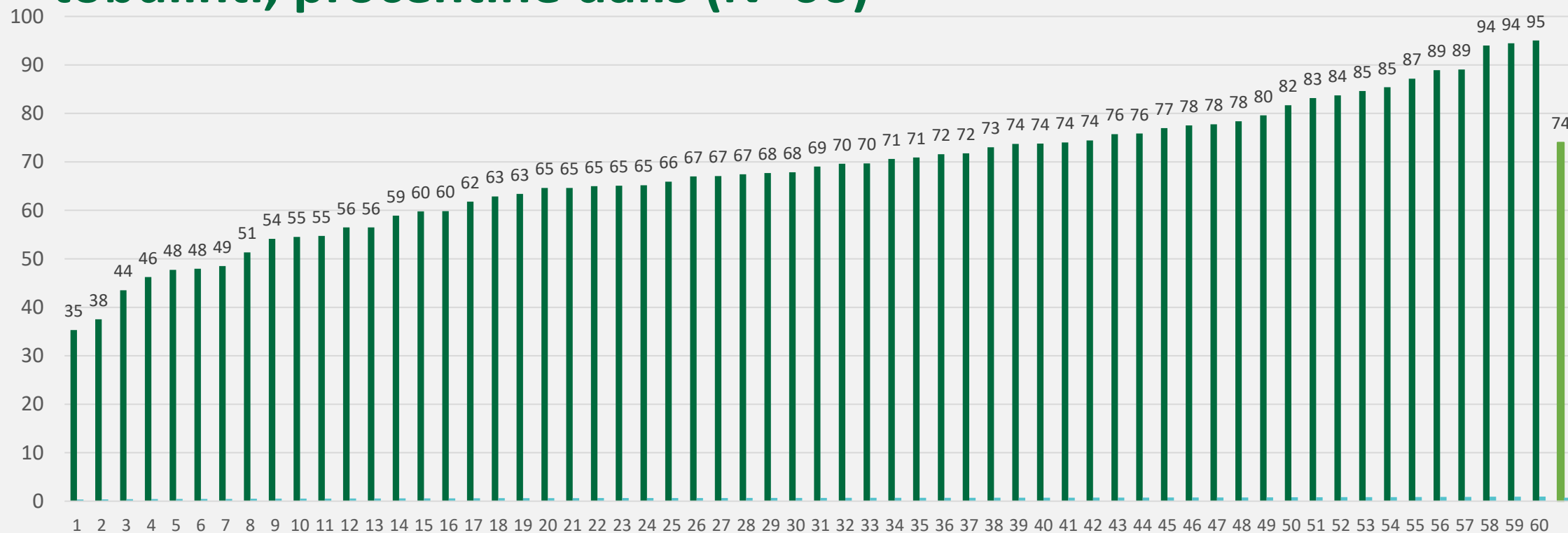

- Dėmesio prioriteto *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* abiem prioritetinėms kryptims *Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos ir Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas* įgyvendinti skyrė visos savivaldybės.
- Prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* įgyvendinimas ypač pastiprino pedagoginių darbuotojų lyderystės ugdymo / mokymo procesui, įtraukties principo įgyvendinimo ugdymo procese kompetencijas.
- Savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą planuoja tikslingai atsižvelgdamos ne tik į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintus prioritetus, bet ir į mokytojų kvalifikacijos tobulinimo poreikį savivaldybėje, mokinių pasiekimų ir brandos egzaminų analizes. Dalis savivaldybių buvo išsikėlusios savo prioritetus ir pagal juos vykdė kvalifikacijos tobulinimo programas.

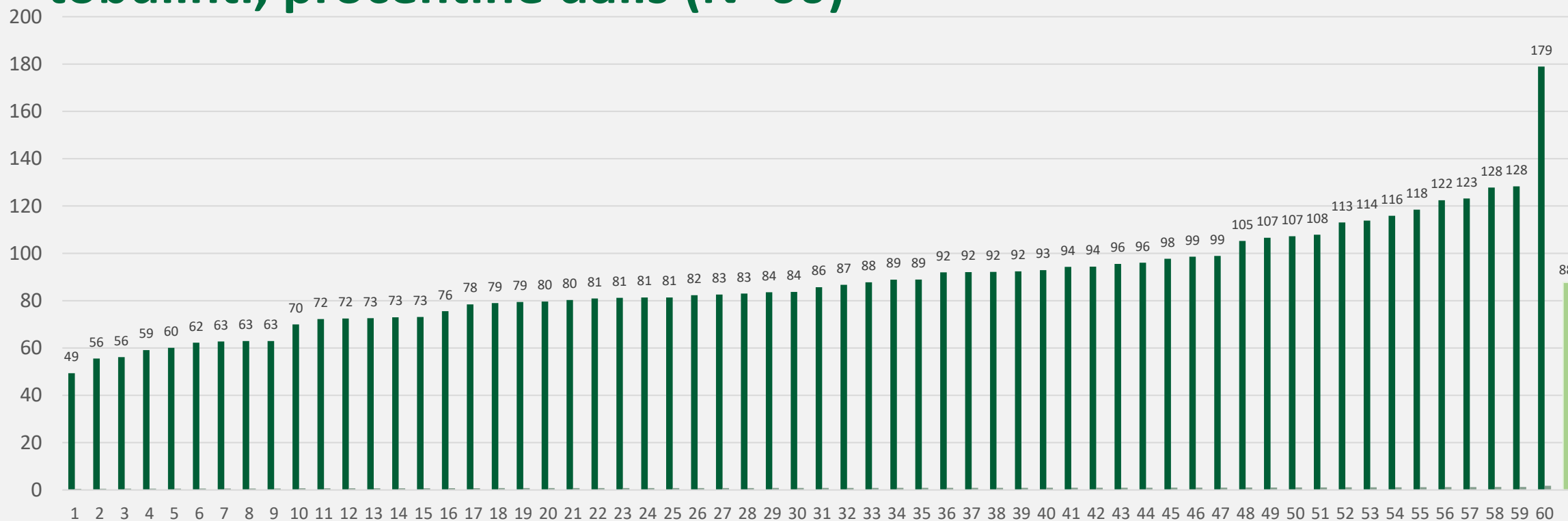
Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programų prieinamumas

- PKT programų sąrašai yra skelbiami savivaldybių PKT institucijų interneto svetainėse.
- Naujienlaiškiuose, socialiniame tinkle „Facebook“ kiekvieną mėnesį skelbiama informacija apie vykdomas programas.
- Reklaminiai programų kvietimai su informacija apie programą ir lektorius yra siunčiami elektroniniu paštu tikslinėms grupėms.
- Kvalifikacijos tobulinimo programų vykdymo vieta ir laikas derinami su mokyklų vadovais, derinamasi prie pamokų tvarkaraščių.
- Stengiamasi sudaryti kuo palankesnes sąlygas pedagoginiams darbuotojams įsitraukti į 40 val. kvalifikacijos tobulinimo programų veiklas, pavyzdžiui, mokymai organizuojami po 13 val., ugdymo įstaigose, nuotoliniu būdu ir pan.

2021 m. valstybės lėšų, panaudotų mokytojų bei kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, procentinė dalis (N=60)

2022 m. valstybės lėšų, panaudotų mokytojų bei kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti, procentinė dalis (N=60)

Profesinio tobulėjimo veiklos savivaldybėse (1)

- Skelbiama bendro pobūdžio informacija UTA klausimais: apie atnaujinimo procesus, UTA reglamentuojantys dokumentai, interaktyvios nuorodos ir pan.;
- organizuojami trumpalaikiai ir / ar ilgalaikiai seminarai (arba jų dalis) rengiantis dirbti pagal atnaujintas bendrojo ugdymo programas mokyklų komandoms ir atskirų dalykų mokytojams;
- metodinių būrelių susirinkimuose analizuojami pagrindiniai pokyčiai atnaujintose bendrosiose programose;
- konferencijose dalijamasi, kaip ugdyti kompetencijas atnaujintų ugdymo programų kontekste;
- sudaromi, pvz.: ugdymo turinio atnaujinimo įgyvendinimo planas 2022–2023 m., atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimo veiksmų ir priemonių planas 2022–2024 m.

Profesinio tobulėjimo veiklos savivaldybėse (2)

- Rengiamos ir vykdomos ilgalaikės pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programos
 - vadovams (bendruomenės telkimas pokyčiams / pokyčiams palankaus mikroklimato kūrimas; bendrųjų kompetencijų sampratos gilinimas / tikslinimas; edukacinės išvykos / kitų savivaldybių mokyklų gerosios patirties stebėjimas, analizavimas, pritaikymas ir pan.);
 - mokytojams (mokyklos veiklos kokybės / atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimo, proceso kokybės įsivertinimas; mokytojų pasirenkamo ugdymo turinio dalies įgyvendinimas ir pan.);
- Periodiškai organizuojama
 - patirties sklaidos renginiai (pasitarimai, apskrito stalo diskusijos, konsultacijos ir pan.) švietimo įstaigų vadovams;
 - konsultacijos mokykloms dėl įtraukiojo ugdymo nuostatų įgyvendinimo;
 - mokytojų atstovams praktinės-kūrybinės dirbtuvės, skirtos bendrųjų kompetencijų sampratos gilinimui / tikslinimui. Dažnai jos yra ilgalaikių PKT programų dalis. Aktualią informaciją apie UTA PKT institucijos nuolat teikia mokytojų metodiniams būreliams, viešina savivaldybės mokykloms ir visai pedagoginei bendruomenei;
 - paskaitos ir mokymai mokytojams, mokiniams, jų tėvams.

Nacionalinės kvalifikacijos tobulinimo programos

- Nacionalinė programa rengiama pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintas pedagoginių darbuotojų prioritetines kvalifikacijos tobulinimo sritis.
- Nacionalinės programos trukmė ne mažesnė kaip 135 ir ne didesnė kaip 270 valandų, iš kurių ne mažiau kaip 30 ir ne daugiau kaip 50 procentų skiriama praktikai.
- Nacionalines pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programas prioritetinėse kvalifikacijos tobulinimo srityse, kurias trejų metų laikotarpiui tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras, **įgyvendina** švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka **patvirtinti pedagogų rengimo centrai kartu su kitomis aukštosiomis mokyklomis ir (ar) akredituotomis kvalifikacijos tobulinimo įstaigomis**. Reikalavimus nacionalinėms pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programoms, jų vertinimo, akreditavimo ir registravimo tvarką nustato švietimo, mokslo ir sporto ministras.

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programos

- Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programa rengiama pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintas pedagoginių darbuotojų prioritetines kvalifikacijos tobulinimo sritis arba specifines, švietimo įstaigos ar pedagoginio darbuotojo profesinių kompetencijų tobulinimo poreikius atitinkančias, sritis.
- Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programos trukmė ne mažesnė kaip 40 valandų.
- Kvalifikacijos tobulinimo programas įgyvendina švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka patvirtinti pedagogų rengimo centrai ir akredituotos kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Reikalavimus kvalifikacijos tobulinimo programoms nustato švietimo, mokslo ir sporto ministras.

Planuojamos pedagoginių darbuotojų profesinio tobulėjimo veiklos

- Nacionalinės kvalifikacijos tobulinimo programos.
- Magistrantūros studijos.
- Pedagogo kvalifikaciją turintiems asmenims galimybė įgyti kito dalyko / specializacijos ar vadybinių kompetencijų.
- Lituanistinio švietimo teikėjų kvalifikacijos tobulinimas.
- Mentorstės programos naujiems mokytojams ir pagalbos mokiniui specialistams įgyvendinimas. Pradedančiųjų pedagogų palaikymas ir mentorstės tinklų mezgimas (nuo 2024 m.).
- Pagalbos švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovams užtikrinimas:
 - švietimo įstaigų vadovų mentorių atranka ir palydėjimas;
 - švietimo įstaigų vadovų ilgalaikė mentorstė;
 - švietimo įstaigų vadovų profesinis tobulėjimas (parengtos ir įgyvendintos trys ilgalaikės PKT programos).
- Pedagogų bendradarbiavimo galimybių plėtra profesinės kompetencijos stažuotėse užsienyje.

Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poveikis mokinių asmenybės ūgčiai, brandai, pasiekimams ir pažangai, mokyklų kaip organizacijų pažangai (1)

- Pedagogai plėtoja kompetencijas, susipažįsta su naujovėmis, naujais ugdymo metodais ir priemonėmis, pradeda keisti savo mokymo metodus, dalijasi gerąja patirtimi;
- pedagogų vedamos pamokos įdomesnės ir naudingesnės mokiniams, lankstesnė vertinimo sistema;
- dėmesys ugdymo individualizavimui ir diferencijavimui siekiant labiau atsižvelgti į kiekvieno mokinio ugdymosi poreikius, įtraukujį ugdymą;
- atsiranda naujos metodinės veiklos formos – plėtojama tinklaveika, mokytojai remiasi sėkmingais pavyzdžiais;
- mokyklų bendruomenėse skatinamas komandinis darbas, kuriama mokymąsi skatinanti aplinka, skatinami individualios patirties sklaida ir kolegialus grįžtamasis ryšys;

Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poveikis mokinių asmenybės ūgčiai, brandai, pasiekimams ir pažangai, mokyklų kaip organizacijų pažangai (2)

- kuriamos mokymosi sėkmei palankios aplinkos – sustiprinti mokymosi lūkesčiai, kyla mokinių motyvacija ir pasitikėjimas savo jėgomis;
- didėja mokinių mokymosi vidurkiai, labai gerai ir gerai besimokančių mokinių skaičius;
- gerėja mokinių pažangumas, sumažėjo nepatenkinamai besimokančių mokinių skaičius;
- gerėja valstybinių egzaminų, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo bei nacionalinių mokinių pasiekimų rezultatai, mokiniai rengiami dalyvauti respublikiniuose konkursuose, olimpiadose, varžybose;
- dėl gerėjančio socialinio emocinio ugdymo stiprėja teigiamos mokinių nuostatos mokyklos atžvilgiu, mažėja rizikingo elgesio;
- mokiniai jaučiasi saugūs, stiprėja savarankiško mokymosi, konsultavimosi, laiko planavimo gebėjimai, lyderystė.

Ačiū už dėmesį!

K. Kalinausko g. 7, Vilnius, LT-03106

